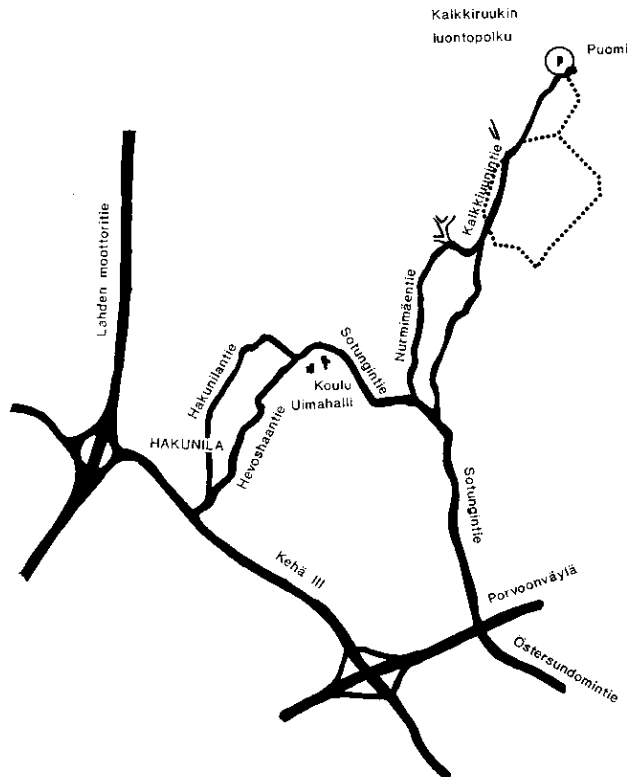
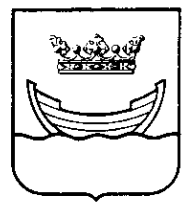

Kalkki- ruukin luonto- polku

Helsingin kaupungin kiinteistöviraston metsä- ja maatalousosasto yhteisymmärryksessä Vantaan kaupungin ympäristöasiainkeskuksen kanssa.

KALKKIRUUKIN LUONTOPOLKU

Kalkkiruukin luontopolku kiertelee metsiä, nousee välillä mäelle ja korkealle kalliolle, ja kulkee ohi vainioiden taas metsään. Kilometrejä kertyy neljä ja puoli. Vaihteleva maasto edellyttää kulkijalta reippautta ja ainakin märkinä aikoina saapasta jalkaan. Kulkua opastavat vihreä-valkeat merkit, "LUONTOPOLKU"-viitat polkujen risteyksissä sekä numeroidut tolpat luontopolkukohteilla. Kondeselostukset - kaikkiaan 20 - esitellään tässä vihkosessa.

Vuodesta 1975 Helsingin kaupungin omistuksessa ollut Kalkkiruukin 252 ha:n suuruinen alue on vanhoja Håkansbölen kartanon maita. Perinteisten maalaiselinkeinojen lisäksi alueella on harjoitettu kalkinlouhintaa, josta juontuu nimi Kalkkiruukki. Metsät jyrkkine kalliorinteineen ympäröivät viljelyksiä. Korkeimmalta kalliolta, Högbergetiltä avautuu näköala alueen yli.

1. KIELOJA JA SANIAISIA

Kielo on lehtojen ja tuoreiden metsämaiden suikealehtinen vanakasvi. Sen kukinto on toispuolinen terttu, jonka valkoiset nuokkuvat kellokukat antavat ujon vaikutelman. Kukat ovat hyvin hienotoksuisia.

Tässä yhtenäisen kasvuston muodostava saniainen on kivikon alvejuuri, jonka tapaamme myöhemminkin polun varrella. Saniaiset leviävät uusille kasvupaikoille pienen pienten itiöiden avulla. Itiöt kehittyvät yleensä lehtien alapinnoille.

TARKKAILE METSÄLUONTOA

Luonnonilmiöt vaihtelevat vuodenaikojen mukaan ja monet niistä kätkeytyvät ympäristöönsä niin, ettei niitä aina helposti huomaa. Havaintojen teko edellyttää tarkkaavaisuutta, pysähtymistä, katselemista ja kuuntelemista.

- Kantokääpä kasvaa nimensä mukaisesti kannossa. Käävän tummaa keskustaa ympäröi punertavan ruskea vyöhyke. Reunaosa on vaaleampi, samoin alapuoli.
- Leppäkemppien suojakseen erittämää valkoista, pehmeää nukkaa esiintyy lepänlehdillä yleisesti alkukesällä. Nuokan seasta löydät kehittyvän kempin nuoruusvaiheen.
- Lepänlehdeltä voit löytää myös pienen punertavan pallomaisen äkämän, joka on pikkuruisen äkämäpunkin aiheuttama.
- Nukkaäkämäpunkit aiheuttavat koivulle aluksi vihreitä, myöhemmin tumman punertavia lehtiäkämiä.
- Ruohojen varsilla on läpi kesän pienten hyönteisten, kaskaiden toukkien, suojakseen erittämää "käärmeensylkeä".
- Havukirvat muodostavat käpymäisiä äkämiä kuusen oksiin.
- Pajukilpikirvat elävät pajulla, haavalla ja varpujen varsilla. Ne ovat elottoman näköisiä, vahamaisen kilven suojaamia. Joskus pajun runko saattaa olla kokonaan kilpikirvojen peittämä.

2. TAITTUNUT PUU

Maannousemasieni on kuuselle vaikea vaiva. Sairaiden puiden tyvet paksuuntuvat ja lahoavat eivätkä ne enää kestä tuulen voimaa. Vasta viime aikoina on löydetty maannousemaa vastaan muitakin torjuntamenetelmiä kuin puulajin vaihto. Ilahduttavinta on, että myrkyllisiä torjunta-aineita ei enää tarvitse käyttää, sillä tautia voidaan torjua biologisin keinoin. Jos kuusen kannot sivellään Peniophora gigantea-nimisen sienen itiöillä, ei maannousemasieni pääse leviämään näihin kantoihin ja niistä edelleen kasvaviin puihin.

JOUSTAVIN ASKELIN PIKKUKALLIOLLE

Hirvenjäkäläiseltä kalliolta puitten latvojen lo-
mitse avautuu näkymä maalaismaisemaan, jossa kult-
tuuri- ja metsäluonto yhtyvät. Kiehtovuutta lisän-
nee mielikuvituksesi voima, joka siirtää sinut pie-
nin ponnistuksin 1800-luvun tuntoihin - lampaiden
määintä, heinänteon uurastus.

Keväisin ja syksyisin voi jäkäläisellä kalliolla
tarkkaavainen luonnonystävä havaita satamäärin lep-
päpirkkoja. Pirkot eivät ainakaan syksyisin katse-
le verkkosilmiensä tuhansilla näkökeiloilla niitty-
näkömää, vaan ne syventyvät kaivautumaan näkymättö-
miin jäkälikköön, suojaan talven kylmiltä. Keväällä
pirkot suuntaavat kulkunsa alas laaksoon, jossa ne
pian auttavat viljelijää hävittämällä lehtikirvoja.

Asiantuntijat ovat tästä selvillä: Maatalouden tut-
kimuskeskuksessa leppäpirkoista yritettiin kehit-
tää biologista torjuntaeliötä kirvoja vastaan. Pirk-
kojen massatuotanto osoittautui kuitenkin liian kal-
liiksi. Toista kirvojen vihollista, kirvasääskeä,
käytetään biologiseen torjuntaan kasvihuoneissa.

3. PIENI SUURSARASUO

Suon kirpeästä happamuudesta versoavat vehka, pullo-
sara, monitähkävilla, korvakepaju ja tervaleppä. Ym-
päröivä luonto on sadunhohteinen. Täällä, ilmastoltaan
kellarimaisen viileässä korvessa asustavat peikot ja
tontut - sekä useammin näyttäytyvät hyttyset.

4. KATAJAINEN METSÄAUKEA

Tässä sinut pysäyttää ryhmä pylväskatajia. Nämä "pohjolan sypressit" ovat komeita ja juhlavia. Katajat kasvavat hyvin hitaasti ja puumaisen sekä pylväsmäisen katajan myynti koristepuuksi onkin lailla kielletty. Pylväsmäinen muoto on puun perintötekijöiden aiheuttamaa. Siksi pylväskatajat kasvavat selvästi tietyille alueille ryhmittyneinä.

Hirvikannan tiheydestä voit tehdä päätelmiä hirvien jälkien ja jätösten avulla. Hirven katkaisemat oksat eivät oikeastaan näytä poikkipurruilta, vaan enemmänkin taitetuilta tai revityiltä, kynityn näköisiltä. Kesällä hirvi syö monipuolisesti metsän kasvillisuutta talven varalle. Paksun lumipeitteen aikana hirven ravinto on yksipuolisempaa: lehtipuiden vesoja, männyn taimia, katajia.

Tiheä hirvikanta on tuonut maahamme myös harmillisen kiusankappaleen - hirvikärpäsen, joka tarttuu hanakasti ihmisenkin hiuksiin. Litteänä ja kovapintaisena sitä on vaikea nitistää. Mutta riittää, kun kampaat sen hiuksistasi irti, sillä siipensä pudottaneena se ei enää pysty lentämään. Kiusanasi sitä on lähinnä loppukesällä.

PYSÄHDY MIETTIMÄÄN LUONNON KIERTOKULKUA

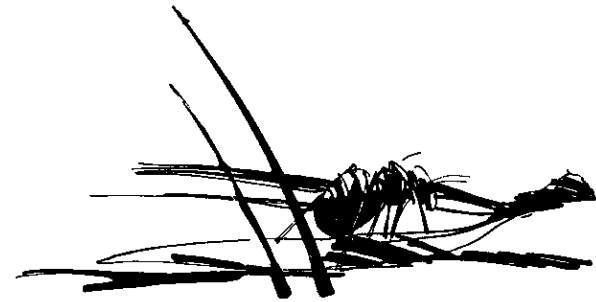
Eliöiden sekä niiden ympäristön muodostamassa ekosysteemissä aine kiertää lakkaamatta. Se on ehtona elämän jatkumiselle. Vihreät kasvit ovat ekosysteemin omavaraisia tuottajia. Ne tuottavat ravintoa eläimille, jotka ovat kuluttajia. Bakteerit, sienet ja alkueläimet hajottavat eläinten ja kasvien jäännöksiä kasvien jälleen käytettäväksi.

Aineen kulkua ekosysteemissä kuvataan usein ravintoketjun avulla. Yksinkertainen ravintoketju on esimerkiksi seuraava: haapa → peltomyyrä → kettu → huuhkaja → bakteeri. Luonnossa ravintoketjut liittyvät monista kohdista toisiinsa muodostaen monimutkaisen ravintoverkon.

5. MUURAHAISET

Kapeavyötäröiset muurahaiset ovat monin tavoin mielenkiintoisia hyönteisiä. Ovathan nämä ystävämme järjestyneen yhteiskunnan jäseniä niinkuin mekin. Muurahaiset viljelevät sienirihmastoja ravinnokseen, pitävät kirvoja lypsykarjanaan ja metsästelevät pikkueläimiä. Valitettavasti nekin sotivat keskenään - jopa orjuus on niillä tunnettua. Kaikki muurahaisten toiminnot ovat vaistonvaraisia.

Kekomuurahainen, jonka pieniä pesiä lähistöllä on useita, ei luonnollisesti harjoita kaikkia yllämainittuja "ammatteja", sillä suutari pysyköön lestissään. Oksakirvojen mesikasteeseen kekomuurahaiset ovat erityisesti mieltyneet, joten ne kernaasti suosivat näitä kirvoja parantamalla niiden elinehtoja. Kekomuurahaisten kerrotaan valloittavan ruskomuurahaisten pesiä hitaasti mutta varmasti. Tiedä sitten, miten hyvä sopu vallitsee näiden varsin lähellä toisiaan olevien kekomuurahaispesien välillä. Mitään soturikansaa kekomuurahaiset eivät ole.

6. LEHTOMETSÄ

Lehto on rehevintä suomalaismetsää. Multaisessa lehtomaassa menestyvät hyvin kotimaiset jalopuulajimme sekä esimerkiksi sinivuokko ja ukonhattu. Kiven lähietäältä löytyy useita saniaislajeja kuten kotkansiipi, hiirenporras, korpi-imarre, kallioimarre, metsäimarre, sananjalka ja metsän alvejuuri. Sammalille ja jäkälille ei ole jäänyt sijaa. Aiemmin lehtometsiä oli huomattavasti enemmän, mutta pellonraivaajat ovat osanneet valita viljavimmat maat pelloikseen.

Liekö hellettä vastaan on tämä kivi lakitettu kallioimartein. Kun se talvisin saa vielä paksun lumikatteen, niin kyllä kivisydämen kelpaa olla. Kannattaa muuten katsoa edessä olevan näreikön taakse eteläisen emäkallion tyveen, jonne kätkeytyy massiivinen paasi.

7. METSÄINEN NIITTY

Metsäniityn auringon kilossa perhoset lentävät hopeätäpliin, sudenkorennot kirkkain metallivärein. Taatusti aukean vahvassa metsälauha- ja kastikkaruohikossa temeltävät myös myyrät. Myyrien näkövinkkeli poikkeaa melkoisesti omastamme, joten meidän on syytä ylemmydestämme hieman kumartua ja kuunnella myyrän puhetta:

8. PURONVARSI - HYTTYSEN KOTISEUTU

Puronvarren kasvuvoimasta kertoo sen kasvillisuus: tähän puroekosysteemiin kuuluvat mm. rentukka, mesi-angervo ja rusokki harmillisine väkäpiikkeineen. Pajujen ja isojen saniaisten varjostoissa viihtyvät metsäjänikset ja pikkunisäkkistä päästäiset, metsähiiri ja vesimyyrä.

Kaksisiipisiin kuuluvan hyttysen parhaita lisääntymispaikkoja ovat ojat, purot ja lätäkököt, joiden veden pintakalvoon munituista munista kehittyvät hyttysen toukat. Keväiset lumensulamisedet luovat hyttysille lisääntymispaikkoja. Lapissa hyttysten lisääntymiolosuhteet ovat hyvät läpi kesän.

Vain aikuinen naarashyttynen imee verta, uros herkuttelee kasvien nektareilla, jos ylipäättänsä lainkaan ravitsee itseänsä. Naaras tarvitsee välttämättä valkuaispitoisen veriannoksen voidakseen tuottaa kehityskelpoisia muniä. Verenhimoinen itikka suunnistautuu ininää synnyttävään nopein siiveniskuin iholle lämmön ja hiilidioksidin johdattamana. Lopullinen laskeutumispaikka katsotaan pyöreän verkkosilmin. Taipeisilla raajoillaan seisten itikka työntää monimutkaiseksi pistimeksi muuttuneet, imutorvella ja sylkikanavalla varustetut, suuosansa syvälle ihoon ja lastaa itsensä niin täyteen verta, että vain vaivoin pääsee taas lentoon.

9. HAAPA

Venäläisten klassikkojen tyypillinen pelon, epävarmuuden ja herkkyyden ilmaus on: "havisee kuin haavan lehti". Valitettavasti polku ei poikkea vartevaan haavikkoon, mutta eräs haavan tyypillinen ominaisuus tulee kuitenkin hyvin esiin tällä kalliomaellä: haapa tuottaa erittäin teokkaasti juurivesää. Vesakoituminen synnyttää työlään metsänhoidollisen ongelman.

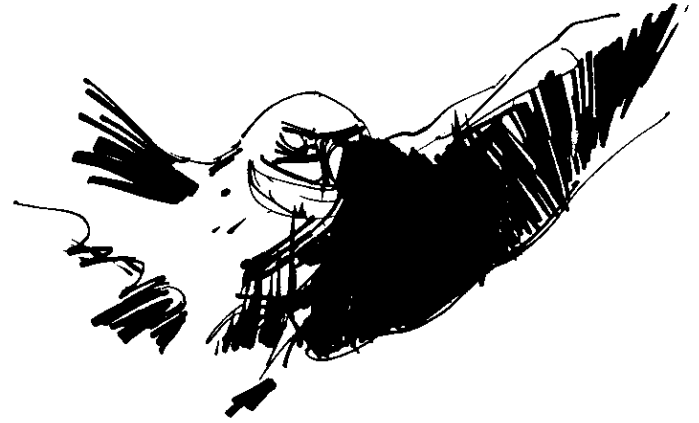
Haapa ei sentään vesoa aivan hyödyttömästi, sillä tulitikkupuuna haapaa tuskin syrjäytetään. Kevyenä puuna haapa sopii hyvin myös venelaudaksi ja kunnan saunanystävän mielestä haapa lyö laudepuuna lauteilta minä puulajin tahansa. Se on puhtaan vaaleata ja kovassakin löylyssä miellyttävän viileä istua. Vihdaksi haavasta ei ole.

Haapa on oivallinen kolopuu, jota nykyaikainen metsätalous ei juuri suosi. Kololintujen suruun voi yhtyä jokainen; ei pököllä, ei pesäpaikkaa, ei elämää jatkavia perillisiä. Lintujen asuntopulaa voidaan helpottaa pesäpönttöjä ripustamalla - näin ulkoilumetsässäkin. Kalkkiruukin alueella on pönttöjä mm. tiaisille, harmaasiepolle, kirjosiepolle, leppälinnulle, helmi-pöllölle ja lehtopöllölle. Myös eräillä muilla eläimillä kuin linnuilla saattaa kolojen vähäisyyden vuoksi olla asunto-ongelmia. Öisessä haapametsässä voi aavistaa harvinaiseksi käyneen liito-oravan yöelämään sopeutuneet suuret silmät.

10. KALLIOPERÄN GEOLOGINEN HISTORIA

Suomen kallioperä on vakaata, maapallon sulasta ki-
viaineksesta, magmasta jähmettynyttä ikivanhaa gra-
niittia. Miljoonat vuodet (ehkä 2000 milj.) ovat
kuluttaneet sen pintaa. Sellaista ei mikään voi ikui-
sesti vastustaa: aikoinaan kilometrien korkeuteen
nousseet alpiinisten vuorten terävät huiput ovat ta-
soittuneet mataliksi kummuiksi ja kallionyppylöiksi.
Nykyiset pinnanmuotomme ovat melko pienipiirteisiä
Lapin tuntureita lukuunottamatta.

Sinun on ehkä vaikea pidätellä kulkuasi tietäessäsi
Högbergetin maiseman avautuvan kohta eteesi. Malta-
han katsella hiukan sivulle, miten jääkausi on kul-
jettanut irtaimen aineksen pois. Valtavan jäämassan
alla kallioon on monin paikoin piirtynyt luoteis-
kaakkoisuuntaisia, jään kulkusuuntaa osoittavia uur-
teita.

11. HÖGBERGET - 74.6 METRIÄ MERENPINNASTA

Korkealla taivaalla leijaava uljas haukka näkee enemmän kuin me ihmiset. Täältä voimme kuitenkin nähdä lännessä aivan mäen alapuolella kulttuurihistoriallisen Sotungin kylän, lounaassa hieman kauempana Hakunilan ja siitä melkoisesti pohjoiseen Hakkilan ja viimein Korson vesitornin. Hakunilasta etelään on Jakomäki, Kontula ja aivan etelässä Vuosaari telakkanostureineen.

Helsinki ja nykyinen Vantaan kaupunki, aiemmin Helsingin maalaiskunta, ovat muodostuneet vanhasta Helsingin pitäjästä, johon 1500-luvulla kuului peräti 31 kylää. Niistä vanhimmat ovat historiantutkimuksen mukaan 1100-luvulta peräisin. Ensimmäisten uudisraivaajien otaksutaan tulleen Ruotsin Hälsinglandista, mikä selittää pitäjän nimen Helsinge.

12. VUODENAIKOJEN NOPEA KULKU

Olet laskeutunut tuoreeseen mustikkatyypin kuusimetsään. Alkukesällä metsä on täynnään laululintujen innokkaita tulkintoja, mutta jo keskikesällä reviirilaulut vaimenevat pesinnän jälkeiseksi hiljaisuudeksi. Mutta hiljaisuuden taakse kätkeytyy uusi elämä - lintujen yksilötiheydet ovat suurimmillaan. Talvi koituu monen linnun kohtaloksi. Yksilön syntymästä alkava elämä voi päätyä vain kuolemaan.

Syksyllä tuulen sinfoninen pauhu ja puiden pelottava taipuilu piiskaa kulkijan liikutetuksi. Tuskin kuuluu hippiäisen talvea ennustava korkea piipitys. Vain keltaisen päälakijuovan vilahdus ja lintu on jo hävinnyt oksistoon vikkelenä kuin mikä. Minne lentäisin pienin siivin suojaan talven kylmiltä?

13. LEHTOMAINEN KANGASMETSÄ

Täällä puusto ja aluskasvillisuus ovat selvästi rehevämpiä kuin edellisessä mustikkatyyppin kuusimetsässä. Tunnuslajina on mustikan lisäksi käenkaali eli ketunleipä, latinankieliseltä tieteelliseltä nimeiltään Oxalis acetosella. Nimen antaja on ehkä kaikista maineikkain kasvitieteilijä ruotsalainen Carl von Linné.

Eliöiden tieteelliset nimet eivät suinkaan ole hienostelun vuoksi. Usein kaksiosainen nimi kuvaa eliötä täsmällisemmin. Ketunleivän tieteellinen nimi viittaa kasvin sisältämään oksaalihappoon. Nimen ensimmäinen osa vastaa ihmisen sukunimeä ja toinen, lajinimi, vastaa etunimeä. Kasvien sukunimet ovat tarkoin suojattuja aatelisnimiä, joten ne paljastavat jo lajien välisestä sukulaisuudesta. Latinan kieltä ymmärtävät luonnontutkijat kaikkialla maailmassa. Olisikin ylivoimaisen työteliästä hallita kasvien lajinimistö useilla vierailta kielillä etenkin, kun rakkaalla lapsella saattaa samassakin kielessä olla useita nimiä.

14. METSÄNIITTY LAMPAINEN

Metsän ja niityn liittymässä kaksi ekosysteemiä kohtaa toisensa muodostaen ekologisesti tärkeän rajavyöhykkeen. Metsänreunaa pehmentävät pajut, tuomet, pihlajat, haapa, koivu ja leppä. Runsas kasvillisuus tarjoaa ravintoa ja suojaa monille lintu-, nisäkäs- ja hyönteislajeille. Etenkin laululintujen yksilötiheydet ovat täällä suurimmillaan. Myös riistaeläimistö peltopuusta ja fasaanista hirviin ja peuroihin asti viihtyy metsänreunalla.

Leppä kykenee sitomaan ilman tyypeä bakteereihin kuuluvan sädesienen avulla. Myös sädesienelle on lepästä hyötyä. Tällaista molempia osapuolia hyödyttävää yhteiseloä sanotaan symbioosiksi. Typpi on tärkeä ravinne, josta pääosin on peräisin kasvien kasvuvoima. Osa sidotusta tyypestä kertyy ylijäämäksi, joka on muiden kasvien käytettävissä.

Niityt ovat sopivia lampaankasvatukseen. Onttosarvisiin märentijöihin kuuluva suomenlammas on jalostettu itäsuomalaisesta maatiaisrodusta. Sen villa on keskihienoa, kimmoisaa ja kiiltävää. Sikiävyydeltään suomenlammas on maailman parhaita, karitsointia tapahtuu ympäri vuoden. Tämän vuoksi suomenlammas on varsin kysyttyä myös ulkomailla - etenkin lampaanjalostus odottaa siltä paljon.

15. KALLIOKARUKKO

Kallionkoloihin kertyy multaa, johon kasvit voivat juurtua. Tyypillisiä kalliokasveja ovat maksaruohot paksuine kuivakkolehtineen, punakukkainen mäkitervakko, tyylikäs kalliokielo ja soma kissankäpälä. Mänty saa kalliolla runsaasti valoa ja karuihin oloihin sopeutuneena se pystyy täälläkin hankkimaan riittävästi ravinteita. Männyn juurenharojen ympärille kietoutunut sienijuuri auttaa sitä veden ja ravinteiden otossa.

16. VISAKOIVU - PIRUN PURISTAMA

Kerran piru pyyteli talonpojalta puuta. Isäntä lupasi auliisti sillä ehdolla, että puu ei saa olla suora eikä vääärä, vaan siltä väliltä. Turhaan piru kierteli mäet ja notkot. Illansuussa pirun suuttumus oli niin suuri, että se tarrasi koivuun puristellen kynsillään sen pinnan mukuraiseksi ja sisustan koukeroiseksi - ei suora eikä vääärä. Piru sai puunsa.

Kansantarina on selvittänyt visan synnyn, mutta tutkijoille se on pysynyt pitkään visaisena ongelmana. Kysymyksessä on perinnöllinen sairaus, jonka aiheuttajaa ei tunneta. Visautuminen häiritsee monella tavoin puun elintoimintoja. Esimerkiksi puun ydinsäteet laajentuvat sairaalloisesti ja estävät vuosiluston normaalin kehityksen.

Vain harvoin sairaus muodostuu niin tuottoisaksi kuin visan kohdalla. Visaa myydään kilotavarana. Visapuu on monivivahteista ja koristeellista. Sitä käytetään esimerkiksi viiluna ja erilaisissa puutöissä.

17. KASVIEN RAUHOITTAMINEN

Maassamme on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu harvinaisimpia kasvilajeja. Niitä ei kukaan saa ottaa. Rauhoitettuja lajeja ovat esimerkiksi kangasvuokko, jääleinikki, neidonkenkä, tikankontti, päivännouto, sysisara, lehto-noidanlukko ja lumpeen punakukkaiset muodot.

Täysin rauhoitettujen lisäksi on eräiden kauniskukkaisten lajien poimiminen myytäväksi kielletty. Tällaisia myynniltä rauhoitettuja ovat sinivuokko, valko-lehdokki, näsiä, kevätesikko, imikkä ja keväinen linnunherne. Myynnin kieltämisellä pyritään vähentämään näiden kukkien poimintaa. Lainsuojattomienkin kukkien jättäminen rauhaan kasvupaikalleen on kohteliasta ja jaloa.

18. PIHLAJA - PYHÄ PUU

On vaikea varmuudella sanoa, millä ansicilla pihlaja on jo kauan sitten pyhyytensä hankkinut. Ehkäpä puu on pyhitetty kauneutensa takia: kevään verrattoman kaunis kukinta, loppukesän punertavat marjat, syksyn ruska. Syksyllä lyövät kättä kesä ja talvi. Syksyn väriloistollaan pihlaja kiittää kesän kertynyttä su-
loa.

Tosiasiassa päivien lyhentyminen ja syksyn viileät kuulakkaat ilmat antavat puille aikamerkin: puut valmistautuvat talven tuloon siirtämällä arvokkaan lehtivihreän rakenneosat lehdistä runkoon käytettäväksi uudelleen seuraavana kasvukautena. Vihreän vetäydyttyä paljastuu karotenoidien ja muiden yhdisteiden väriloisto kaikessa komeudessaan.

Taloudellista käyttöarvoa pihlajalla on vähän. Hevosten aikakaudella se tunnettiin erinomaisena aidaspuuna. Jonki verran haittaa aiheutuu siitä, että pihlajanmarjoissa normaalisti asustava pihlajanmarjakoin toukka siirtyy huonona pihlajanmarjavuonna tilapäisasuntoonsa omenapuulle. Toukka kaivertaa omenoihisi runsaasti pienen pieniä mutkittelevia käytäviä. Omenasato saattaa pilaantua täysin.

Kettu sanoi pihlajanmarjoja happamiksi, mutta älköön kukaan uskoko liioin ketun vakuuttelua, sillä se on kateellista viekoittelua. Kirpeän happamat marjat tarjoavat ainekset moneen oivalliseen ruokaan.

Kalkkilouhokselta reitti jatkuu Uunimäentielle.

19. VANHA KALKKILOUHOS

Muinaiseen merenpohjaan kerrostunut eloperäinen ja epäorgaaninen kalkki teki louhostoiminnan täällä kannattavaksi. Syvät avolouhokset ovat jääneet kertomaan jälkipolville pienimuotoisesta kaivostoiminnasta, joka on jättänyt kalkkisanan johdannaisia paikkakunnan nimistöön.

Louhostoiminnasta on tietoja jo varhain 1800-luvulta, mutta on hyvin mahdollista, että talonpojat ovat hyödyntäneet kalkkiluonnonvaroja omiin tarkoituksiinsa jo paljon aikaisemminkin. Kalkkikivi jalostettiin kalkiksi paikan päällä louhoksen alapuolella olevissa uuneissa, joiden jäänteet voit vielä nähdä.

Suomalainen maaperä on yleensä melko hapan eikä se tarjoa kasveille parhaita kasvualustaa. Poikkeuksen muodostavat tällaiset paikalliset happamuutta neutraloivat kalkkiesiintymät, joiden suotuisat olosuhteet vaatelijat kalkinsuosijakasvit käyttävät tarkoin hyväkseen.

20. PELTOMAISEMA UUNIMÄENTIELTÄ

